

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТР МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ СТУДІЙ

УКРАЇНСЬКИЙ МОДЕРНІЗМ Зі СТОЛІТНЬОЇ ВідСТАНІ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Випуск X, спеціальний

Рівне
2001

ББК 83

Л 43

8

У збірнику вміщені статті учасників Всеукраїнської наукової конференції «Український модернізм зі столітньої відстані», що відбулася 26-27 квітня 2001 року в Рівненському гуманітарному університеті. Теми поданих публікацій стосуються актуальних завдань дослідження української літератури кінця ХІХ - ХХ століть. Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, студентами, вчителями-словесниками.

Збірник затверджений ВАК України як наукове видання,
в якому можуть публікуватися результати кандидатських
і докторських дисертацій із філологічних наук

Рекомендовано до друку Вченою радою
Рівненського державного гуманітарного університету

Редакційна колегія:

- доктор філологічних наук, професор ДАВИДЮК В.Ф.
(Волинський державний університет ім. Лесі Українки)
- доктор філологічних наук, професор ДЕНИСЮК І.О.
(Львівський національний університет ім. Івана Франка)
- доктор філологічних наук, професор ГОЛОМБ Л.Г.
(Ужгородський національний університет)
- доктор філологічних наук, професор МЕЙЗЕРСЬКА Т.С.
(Одеський національний університет ім. І.І.Мечникова)
- доктор філологічних наук, професор ПОЛЩУК Я.О.
(Рівненський державний гуманітарний університет, *головний редактор*)
- доктор філологічних наук, професор ТУРГАН О. Д.
(Запорізький державний університет)
- доктор філологічних наук, професор ХРОПКО П.П.
(Національний педагогічний університет ім. М.П.Драгоманова, м.Київ)
- доктор філологічних наук, професор ШУЛЬЖУК К.Ф.
(Рівненський державний гуманітарний університет)

Наукові редактори:

- кандидат філологічних наук, доцент ТХОРУК Р.Л.
кандидат філологічних наук, доцент ЗАХАРЧУК І.В.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний

Містичний епос Василя Пачовського має вагоме значення для історії літератури своєї доби як спроба трансценденції історичного життя і його символічного осмислення на фоні домінуючого ліризму попередніх десятиліть і може бути співвіднесений із зусиллями українського відродження 20-х років на східних землях, де складалася на той час «універсальна» поема. Як епічний поет, в ньому Василь Пачовський склав християнську концепцію історії, що виникла з поєднання релігійної свідомості і філософії життя як результат звороту загальноєвропейської думки до метафізичних цінностей, що означився в кінці XIX-го – на початку XX століття.

Джерела:

1. Барка В. Лірик - мислитель // Пачовський В. Зібрані твори в 2 т. - Т.2. - Філадельфія - Нью-Йорк-Торонто, 1985. - С.23-28.
2. Бердяев Н. Проблема национальности. Восток и Запад // Бердяев Н. Судьба России. Опыты по психологии войны и национальности. - М., 1990. - С.83-132.
3. Бердяев Н. Смысл истории. - М., 1990.
4. Бірчак В. Лицар-мрійник // Пачовський В. Зібрані твори в 2 т. - Т.2. - Філадельфія - Нью-Йорк - Торонто, 1985. - С.23-28.
5. Ільницький М. Образ Марка Проклятого в поемі Василя Пачовського «Золоті Ворота» // «Молода Муза» і літературний процес кінця XIX - початку XX століття в Україні та Європі: Тези доповідей. - Львів, 1992. - С.39-40.
6. Пачовський В. Генеза і дійові особи містичного епосу «Золоті Ворота». Фрагмент автобіографії Пачовського // Пачовський В. Зібрані твори в 2 т. - Т.2. - Філадельфія - Нью-Йорк - Торонто, 1985. - С.53-57.
7. Пачовський В. Золоті Ворота // Пачовський В. Зібрані твори в 2 т. - Т.2. - Філадельфія - Нью-Йорк - Торонто, 1985. - С.45-414. Цитування здійснюється за цим виданням із зазначенням сторінки у тексті.
8. Пачовський В. Конструктивні ідеї державності та космічна місія української нації // Хроніка, 2000. - №5(7). - К., 1993. - С.184-197.
9. Пачовський В. Моя сповідь // Пачовський В. Зібрані твори в 2 т. - Т.2. - Філадельфія - Нью-Йорк - Торонто, 1985. - С.29-44.
10. Пачовський В. Україні як народ. - Чернівці, 1907.
11. Піхманець Р. За золотий вінець України // Хроніка, 2000. - №5(7). - К., 1993. - С.175-183.
12. Проблема человека в западной философии. - М., 1988.
13. Тарнавський О. Поет Василь Пачовський // Зібрані твори в 2 т. - Т.1. - Філадельфія - Нью-Йорк - Торонто, 1985. - С.11-26.
14. Хайдеггер М. Письмо о гуманизме. Проблема человека в западной философии. - М., 1988. - С.314-356.
15. Шаян В. Василь Пачовський - віщун історії // Визвольний шлях. - 1967. - кн.IV. - С.431-436.

Наталія БУРКАЛЕЦЬ

ГРИГОРІЙ КОСИНКА
І КНУТ ГАМСУН:

Інтертекстуальність в рамках літературної традиції

Проблема інтертекстуальності, з часу введення в науковий обіг теоретиком постструктуралізму Ю.Крістєвого терміну «інтертекст», не перестає займати увагу дослідників поетики. Хоча існують певні відмінності у слововживанні, «спільним для всіх служить постулат, що кожен текст є «реакцією» на попередні тексти» [1], літератор завжди відштовхується від якоїсь існуючої книги іншого письменника (Г.Блум), у кожному новому стилі міститься елемент так званої реакції на попередній літературний стиль (М.Бахтін).

Обрати інтертекстуальність як метод дослідження творчості Г.Косинки спонукають слова письменника, що його вчителем був К.Гамсун [2], що дає підстави говорити про інтенціональну інтертекстуальність – сплановану, усвідомлену автором. Спробуємо порівняти стильову своєрідність Г.Косинки і К.Гамсуна; з'ясуємо, чи вичерпується вплив норвезького прозаїка на українського перейнятими «почуттями неясності, самотності, песимізму» (ознаки «занепадницького імпресіонізму в душі пізнього К.Гамсуна, творами якого, – зазначає В.Фашенко, – захоплювався молодий прозаїк» [3]).

Як не дивно, навіть у біографії обох митців є чимало подібних фактів: К.Гамсун народився у 1859 році, Г.Косинка – через сорок років – у 1899р. Обое – вихідці з неможливих селянських родин. К.Гамсун з 15 років почав працювати: перебивався тимчасовими заробітками: хлопчик у крамниці, бродячий торговець, робітник на залізниці. Г.Косинка згадує, що «молодість свою ... прожив у надзвичайній матеріальній скруті» /27/: наймитував, служив «за мальчика» у волості, був робітником цукроварні. К.Гамсун учився в сільській школі, решту знань здобув шляхом самоосвіти; Краснянська сільська школа мій перший університет, – напише згодом Г.Косинка /22/. Письменник вступив до Київського інституту народної освіти, але не закінчив – завадила та ж матеріальна скрута. Обое прийшли в літературу 20-літніми, у найскладніший період динамічних змін в естетичній свідомості, час відліку радикально відмінного художнього процесу.

Свою естетичну програму К.Гамсун виголосив у статтях: «Норвезька література», «Психологічна література», «Модерна література», в яких оголосив розрив зі старою реалістичною, моралізаторською літературою, що цікавилася переважно суспільними питаннями, побутом, звичаями, а не людськими душами; давала характери, типи, а не особистості. У рецензії на книгу С.Под'ячева «Голодаючі» (1926) Г.Косинка дорікає письменникові, що «манера його письма – стара», «забитими штампами попередників» він творить «за манерою письма реалістичного» /318/.

Твори обох митців будуються за законами імпресіоністичної поетики. М.Зєров писав про «винниченківський імпресіонізм» Г.Косинки. Ю.Лаврінєнко помітив, що першим творам прозаїка властивий «драматичний імпресіонізм». Про імпресіонізм К.Гамсуна пишуть сучасні дослідники його творчості:

Ю.Кузнецов, А.Градовський, В.Рогозинський, А.Андронік та ін.

Єднає обох митців – чуттєва природа образності: в об'єкті зображення фіксуються лише окремі штрихи, нюанси, які вражають героя. Наприклад, у портреті Фердинанда Мака (К.Гамсун «Пан») увагу оповідача привертає білий комірець з діамантовою шпилькою. Лейтенант Глан, який вперше зустрівся з власником Сірілуна, що прийшов сховатися в його мисливській сторожці від дощу, помітив: «на мокрому комірці стриміла діамантова шпилька» [4]. Пізніше він згадає візит несподіваного гостя, і в уяві зринає «діамантова шпилька, мокра, майже без блиску» /52/. А коли сутінки заважають добре роздивитися невідомого, що вийшов з будинку коваля, хіба лиш «біліє комірець сорочки» /76/, читач і оповідач здогадується, це – батько Едварди Мак. Торговець Фердинанд Мак діє і в діалогії «Беноні», «Роза». Там він з'являється з незмінною «діамантовою шпилькою на грудях тонкою накрохмаленої сорочки» [5].

Очевидно це мав на увазі А.Градовський, твердячи, що К.Гамсун «скупиий на портретні деталі» [6]. На думку М.Наєнка, Г.Косинка «намагається 1-2 штрихами змалювати постаті» [7]. Обидва автори часто застосовують перифрази, замінюючи назву об'єкта описом його істотних, характерних ознак: «Та сама дама в чорному, котра вже приходила сюди» (К.Гамсун «Голод»). Замість імені селянина, з яким спілкується Собачка (Г.Косинка «Анкета») подається деталь з опису: кліщуватий. У новелі Г.Косинки, «Заквітчений сон» героїня зображується так: «кучерява Оленка висмикнула із своєї квітки червону мачину», «кучерява Оленка з дикого поля...на щоках зацвіте соромливий мак» /65/. Вона переймається звісткою про загибель коханого - Андрія, - потім чомусь опиняється у в'язниці, кінчає життя самогубством. І коли в розв'язці вартовий повідомляє комусь по телефону про «неприємність» з Олесею Андріяш, на іншому кінці дроту хмикають: «Червона мачина..., жаль, жаль, але ...» /68/. Читач розуміє, це - Андрій - коханий Оленки, оповідач, - що насправді був живий і, автор не пояснює, з яких причин, опинився серед її переслідувачів.

Проте найчастіше в описі обох митців підкреслюється мінливість моменту, миті, виокремленої з історичної тягlosti. Має місце не деталізоване відтворення, а зорове, особистісне враження, що досягається видаленням звичних рис об'єкта, представленням його в незвичайному ракурсі, задіюючи нові рецептори читацького сприйняття. Образ постає в асоціативній складній єдності, багатомірним. І тоді з'являється «багрянний спогад», «жовте заціпеніння» (К.Гамсун «Пан»), «чорнобривий паровоз», «чорний жаль», «сонячна пісня» (Г.Косинка «Анкета», «Десять», «Анархісти»).

Найчастіше пленерне бачення реалізується через метафору, що виконує настроєву функцію: «сонце пірнуло в море на хвилину і одразу ж піднялося, червоне, помолоділе, наче воно ходило напитися» (К.Гасун «Пан») /63/;

«сонце ... втопило червону багряницю, як той сум, у ставу та й прослало над пожарищами» (Г.Косинка «На золотих богів») /45/.

Але зображальна площина не природа, а перебіг почувань. За кожним зоровим, слуховим враженням криється певна емоція. Негода дозволяє лейтенанту Глану ще глибше відчувати щастя, яке живить надія на взаємне кохання Едварди: «Нехай іде дощ, завиває буря. Неважливо. Буває, така маленька радість охоплює тебе в дощовий день, і ходиш наодинці зі своїм щастям... іноді тихенько посміхаєшся» /51/. Через сприймання природи ми дізнаємося про почуття героя новели Г.Косинки «Місячний сміх». Він випадково зустрів по дорозі до міста кохану. Автор не говорить про радість, піднесення, які той відчув, натомість передає враження в цей момент від лісу: «глянула... І білобрисий бір затанцював вершками аж коло сонця». Біль і розчарування від звістки про одруження дівчини передано так: «плюнув - зачепився за корч» /57/. Отже, пейзаж - лише тло, акомпанемент змінам емоційного стану героїв, які він доповнює, посилює, чи з якими контрастує. Та подібні антропологічні концепції обох митців, підходи до людини як до невід'ємної частини природи. До речі, про К.Гамсуна говорили, що він «ненавидить культурне життя, величезні кам'яні Вавилони, переповнені клітками для живих людей, що оглушують шумом трамваїв і отруєні випарами людського наговпу» /15/, Г.Косинці закидали «селоцьку» обмеженість, «звуженість творчих та ідейних обріїв», «майже чужим залишилося його бистрому оку місто» /352/. Лейтенант Глан втікає від культурної вульгарності, брехні, лицемірства великого міста, зневажає обтяжливі світські умовності, обирає своїм домом ліс. Він може годинами спостерігати за рухом зеленої гусені; розглядати зламану гілку; птахам, мурахам, деревам, траві дає імена; його єдиний приятель - пес Езоп. Герої Г.Косинки наділені винятковою витонченістю сприймання: Гордієнко («Анархісти») плюск Дніпра сприймає як плач; ріка припадає «мов до грудей, до берега, задзвонить, і на камінцях бринять старечі сльози» /69/; Швачка («Політика») рятує від холоду kota, відігріває у себе на колінах, називає товаришом /195/. Дружина Г.Косинки згадує, що чоловік любив природу нашої землі так, що ніякими словами не передати; довго і уважно спостерігав за якоюсь ко машиною; пригрів бродяче собаченя і працюючи читав тому написане, звертався за порадою, ніби бачив у ньому друга /555, 557/.

Про роман «Пан» К.Гамсун писав: «я спробував за аналогією Руссо представити щось на зразок культу природи» [8]. Але ця природа, на думку дослідників В.Рогозинського, А.Градовського, втілена в образі Пана, проявляється через «звірячий погляд» Глана, є не що інше як природний життєвий інстинкт. Розв'язку твору В.Рогозинський трактує таким чином: звір, котрий хижо позирав на світ, змагався з добрим началом у лейтенантовому серці, виривається назовні. Боротьба між добром і злом у душі головного

героя, освячених шляхетною ідеєю А.Шопенгауера і антигуманною ідеєю Ф.Ніцше, завершується [9]. Отже, торжествує антигуманізм, що пояснюється захопленням К.Гамсуна ніцшеаською ідеєю «надлюдини». До речі, обстоювання власної незалежності, індивідуалізм, погордливе самоствердження, властиві героям Г.Косинки. Улюблені власні назви письменника - похідні від слова «гордий»: герой «Анархістів» - Гордієнко; «Сходки» - Горійчук; «За ворітьми» - Гордійчин; місце дії - Гордина могила - в диалогі «Постріл», «В житах», Гордієнкові горби - «На золотих богів». Ще М.Шумило, за ним В.Фашенко помітили: «любив Г.Косинка героїв сильних, вольових», «захоплювався людьми діяльними, твердими» [10]. Кость («Анархісти») - «залізний чоловік» - говорить: «Нам треба залізних духом людей» /70,71/; у Василя («Голова Ході») «зацвіли очі силою» /84/; Діброва («Десять») «в житах не бандит, ні, це ... міцний, як дуб, дядько ... твердо стояв на землі» /52/. Але чим більше автор підкреслює зв'язок людини і природи: «узкі сківиці «Діброви» зливались з спілим житом, як щось одне ціле» /52/, з цією метою добрані навіть прізвища: Діброва («Десять»), Дуб («Сорочка»), Короп («Циркуль»), топографічні назви: лісок Лебедин, село Дубовий вивіз («Анархісти»), Зелена Могила («Голова Ході»), Ясинове («Темна ніч»), тим очевидніше, що цей зв'язок неможливий. Врешті торжествують, як у К.Гамсуна, тваринні, звірячі інстинкти. «Кругом зверйо, - жаліється священник штабс-капітану Горват-Божечку, - Бога не бояться» («Сорочка») /93/; звірячий погляд у вбивць Байденка («Темна ніч»): «очі гостей посоловіли; злий жорстокий огник звіра хижого затанцював на чоловiчках ...» /64/. Аналізуючи новелу «Політика», В.Агеєва зазначила, що натуралістичні деталі, зокрема опис знаряддя вбивства Швачки - «ніж кабанницький з великою червоною колодочкою», - підкреслюють звірячу жорстокість, нелюдську сліпу озлобленість рідних по крові людей [11]. На думку Ю.Кузнецова імпресіонізм К.Гамсуна - останній ностальгійний спалах мрії про гармонію. Великі надії людства на досягнення єдності з природою не справдились, ніхто не міг передбачити, що найдраматичніша природа постане з душі самої людини [12].

К.Гамсуна називали «жорстоким талантом» [9]: роман «Пан» почався як ідилія, завершився драматично, повним смутку фіналом; шукає смерті і знаходить лейтенант Глан («Смерть Глана»); історія трагічного кохання - сюжетна основа роману «Вікторія»; завершує життя самогубством герой «Містерій». Г.Косинка - «найкривавіший», - прагне довести Я.Савченко. Новели його сприймаються як драматичні. В той час як перші сторінки, як правило, овіяні ніжним колоритом природи, теплою лірикою, соціальні конфлікти у нього неодмінно кінчаються смертю (Червоний шлях. - 1927. - №4. - С.178). На нашу думку, йдеться не тільки про драматизм як загострену напруженість дії, непереборну конфліктність, зіткнення характерів, скільки про драматизм стилю, засобів зображення. Н.Калениченко зауважила, для

літератури початку ХХ століття властиве проникнення драматичних начал у форму епічної розповіді, що є загальною рисою європейської прози к. ХІХ - п. ХХ ст [13]. Як відомо, головним законом драматургії є закон концентрації та напруженості дії. Хронотоп у Г.Косинки гранично скондесований. Драматизм напруги досягається заміною характерного для епічних творів минулого часу теперішнім, фіксацією подій з однієї точки зору. У новелі «Вечірні тіні» сюжетний час дії - кілька хвилин, простір стиснений розмірами палуби пароплава. Об'єкт зображення в новелі «За земельку» - один день весілля, в полі зору оповідача - гості за весільним столом. Г.Косинка максимально обмежує оцінюючу, пояснюючу роль наратора. Деякі критики (В.Коряк, С.Григорук, С.Щупак) не розуміли, «за кого є власне автор». Рецензуючи книгу С.Под'ячева «Випадок з Петром Івановичем», Г.Косинка декларує принцип розчинення авторської мови у мові героїв: «Слова з діалогу Петра Івановича сказав за нього, на жаль, сам автор, та не тільки сказав, а ще й підкреслив, щоб, мовляв, ясна була читачеві думка його (авторова); і враження - простота й сердечність оповідання - розгублюються, бо не переконують читача голі слова» /319/.

У романах К.Гамсуна «Голод», «Пан» ефект авторського невтручання у зображуване допомагає створити форму розповіді від першої особи: образи-персонажі будуються не з чужих слів автора про них, герої самі розповідають про себе. Правдивість внутрішнього слова досягається ілюзією потоку свідомості: «Писати мені? Ні. Ні. Хіба лиш трохи...» /55/; зверненням до невидимих слухачів: «він помер, кажу я вам, так!» /156/. Лейтенант Глан переконує себе, що забув Едварду, але йому це погано вдається: «Два зелених пера. Але чому я так похолов? О, та тут же протяги!» /139/. Сюжетний час романної дії охоплює перебіг психологічного процесу - спогаду, спричиненого одержаним листом. Форма листа виконує роль обрамлення: історія душі героя ніби вміло вмонтована в рамку подій реальної дійсності. До своєї книги «Духовне життя сучасної Америки» К.Гамсун добрав епіграф: «Правдивість - це не об'єктивність, а безкорислива суб'єктивність ... головне - щирість». Г.Косинка мріяв написати повість про останнього гетьмана Запорозької Січі - Калнишевського, - але боявся бути нещирим з читачем /512/.

Сказаним не вичерпується розмова про подібність стилю і методу Г.Косинки й К.Гамсуна. Спільним для обох митців є піднесення ролі лірико-суб'єктивного начала в художньому мисленні, нахил до ритмічності, музикальності, поглиблення психологізму в прозі, відкритість творів до інтерпретацій різними способами. Класифікація творів К.Гамсуна як прототекстів стосовно розглянутих оповідань, новел Г.Косинки дозволяє зробити висновок, що український письменник творчо освоював надбання світової культури, творячи з інтертекстуальних краплень нові смисли.

Джерела:

1. Современное зарубежное литературоведение. - М., 1996. - С.215.
2. Косинка Г. Автобіографія// Косинка Г. Гармонія: Оповідання. Публіцистика. Спогади про Григорія Косинку. - К., 1988. - С.28. Далі посилання на стор. цього видання у тексті статті.
3. Фашенко В. Новела Григорія Косинки // Фашенко В. Із студій про новелу. - К., 1971. - С.109.
4. Гамсун К. Пан. Смерть Глана. Викторія. Мистерии. - М., 1994. - С.51. Далі посилання на стор. цього видання у тексті статті.
5. Гамсун К. Собрание сочинений: В 6 т. - М., 1991. - Т.2. - С.208, 294, 370.
6. Градовський А. Під знаком Ероса і Танатоса // Зарубіжна література в навчальних закладах. - 1998. - №1. - С.33.
7. Наснко М. Григорій Косинка. - К., 1989. - С.76.
8. Лауреаты Нобелевской премии: Энциклопедия. - М., 1992. - С.304.
9. Рогозинський В. «Згідно з якими зірками жити...» Дещо про вивчення роману К.Гамсуна «Пан»// Зарубіжна література в навчальних закладах. - 2000. - №3. - С.18, 19.
10. Фашенко В. Із студій про новелу. - К., 1971. - С.120,125.
11. Агеева В. Автор і герой як виразники оцінки зображувального у прозі Г.Косинки // Агеева В. Українська імпресіоністична проза. - К., 1994. - С.69.
12. Кузнецов Ю. Літературний імпресіонізм К.Гамсуна // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. - 1998. - №9. - С.56.
13. Калениченко Н. Українська література кінця ХІХ - початку ХХ ст. Напрями, течії. - К., 1983. - С.196.

Василь БУРЧЕНЯ

РОМАНІСТИКА РОМАНА ІВАНИЧУКА: ІНТЕРПРЕТАЦІЯ МИНУЛОГО

У статті «Помітки на полях «Імені троянди» відомого італійського письменника Умберто Еко знаходимо зізнання: «Письменники знали завжди і завжди стверджували нам, що у всіх книгах мова йде про інші книги, що всяка історія переказує історію вже розказану» [1; 92]. Еко вважає, що з-поміж багатьох питань теза стосовно того, що, розповідаючи про минуле, цим рятуєшся від дійсності, є найбезглуздішою. Такі погляди письменника на історію та минуле однозначно суперечать тим, які десятиліттями сповідувало українське радянське літературознавство.

Вважалося, що художні твори на історичну тематику повинні давати відповідь на проблеми сьогодення, вчити сучасне покоління не повторювати помилок своїх пращурів. З огляду на ці протилежні підходи до історії та минулого виникає питання, наскільки важливим у літературі є повернення до минулого і чи потрібно до нього звертатися взагалі. Умберто Еко запевняє, що «історія – це наше дитинство, до якого час від часу варто повертатися за анамнезом» [2; 103]. Зокрема, історичний роман, – на його думку, – «повинен не лише простежувати в минулому причини того, що сталося в майбутньому, але й накреслювати шляхи, якими причини поволі просувалися до своїх наслідків». А Юрій Лотман вважає, що «історія погано передбачає майбутнє, але

З М І С Т

Розділ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МОДЕРНІЗМУ	3
Григорій ШТОНЬ ФОЛЬКЛОР І МОДЕРН. СУМІСНІСТЬ ХУДОЖНІХ КОДІВ	4
Галина СССТРУБЕЦЬКА МОДЕРНІЗМ. АВАНГАРДИЗМ. ЕКСПРЕСІОНІЗМ. КОРЕЛУЦІЙНИЙ АСПЕКТ	9
Катерина СЕРАЖИМ ТЕКСТ І ДИСКУРС МОДЕРНІЗМУ	19
Петро БІЛОУС КОЛАЖ У ДАВНІЙ ТА МОДЕРНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПРОЗІ	23
Сергій БАБИЧ ДІАЛЕКТИКА «ПОРОЖНЬОГО МІСЦЯ»: РЕЦЕПЦІЯ КУЛЬТУРНОЇ ДАВНИНИ В УКРАЇНСЬКОМУ МОДЕРНІЗМІ	33
Ванда ЧАЙКОВСЬКА ЯВИЩЕ МИСТЕЦЬКОГО СИНТЕЗУ ЯК ВИЯВ МОДЕРНІСТСЬКОГО ДИСКУРСУ	47
Алла МАТЧУК ПІДТЕКСТ У ЛІТЕРАТУРІ ХХ СТОЛІТТЯ	51
Розділ 2 ТВОРЧІСТЬ ЛЕСІ УКРАЇНКИ І МОДЕРНІЗМ	57
Ярослав ПОЛІЩУК НЕСПІВМІРНИСТЬ СВІТІВ: ПРОБЛЕМА ЧОЛОВІЧОГО І ЖІНОЧОГО У ДРАМАТИЧНІЙ ПОЕМІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ «ОДЕРЖИМА»	58
Ірина ЗАХАРЧУК ПРОЕКЦІЇ ТА ФУНКЦІЇ АПОКРИФУ В ДРАМАХ ЛЕСІ УКРАЇНКИ	69
Рая ТХОРУК ДО ПИТАННЯ ІНТЕРТЕКСТУ «ОДЕРЖИМОЇ» ЛЕСІ УКРАЇНКИ	77
Микола СУЛЦИЦЬКИЙ ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОГО МИСЛЕННЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ-ДРАМАТУРГА (НА МАТЕРІАЛІ ДРАМИ «БЛАКИТНА ТРОЦНДА»)	90
Наталія МАЛЮТІНА ФІЛОСОФІЯ ЧАСУ В ЕКЗИСТЕНЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ ДРАМАТИЧНОГО ДІАЛОГУ ЛЕСІ УКРАЇНКИ «ТРИ ХВИЛИНИ»	97
Алла ДИБА ОСОБИСТІСНИЙ І ТВОРЧИЙ ФЕНОМЕН ЛЕСІ УКРАЇНКИ. ОКРЕМІ СКЛАДОВІ, ПРОБЛЕМИ, ДОМІНАНТИ ПРОЦВЕНЬ	103
Віра ХМЕЛЬ МОРФОЛОГІЯ «ОСІННЬОЇ КАЗКИ» ЛЕСІ УКРАЇНКИ	116
Анатолій ШЕВЧУК АНГЛОМОВНІ ПЕРЕКЛАДИ ПОЕЗІЙ ЛЕСІ УКРАЇНКИ КРИЗЬ ПРИЗМУ МОДЕРНІСТСЬКОЇ ПРАКТИКИ	122
Розділ 3 ТЕКСТИ І КОНТЕКСТИ	129
Наталія ШУМИЛО МОДЕРНІЗМ І ПРОБЛЕМА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНСЬКА ПРОЗА КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.	130

Леся ОМЕЛЬЧУК МИСТЕЦЬКА ФІЛОСОФІЯ ЄВГЕНА МАЛАНЮКА АНТИМОДЕРНІЗМ ТА НОВА МОДЕРНІСТЬ.....	139
Оксана КОНОНЕНКО ТВОРЧИСТЬ ВАСИЛЯ ПАЧОВСЬКОГО І СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО СИМВОЛІЗМУ	144
Наталія МУШИРОВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ІСТОРІЯ ЯК ОСНОВА ТВОРЧИХ ПОШУКІВ ВАСИЛЯ ПАЧОВСЬКОГО У МІСТИЧНОМУ ЕПОСІ «ЗОЛОТІ ВОРОТА»	151
Наталія БУРКАЛЕЦЬ ГРИГОРІЙ КОСИНКА І КНУТ ГАМСУН: ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ В РАМКАХ ЛІТЕРАТУРНОЇ ТРАДИЦІЇ	165
Василь БУРЧЕННЯ РОМАНІСТИКА РОМАНА ІВАНИЧУКА: ІНТЕРПРЕТАЦІЯ МИНУЛОГО	171
Розділ 4 ПИТАННЯ ПОЕТИКИ	175
Лідія ГОЛОМБ МІСТИЧНІ ВИМІРИ ЛЮДСЬКОГО ЖИТТЯ У ЗБІРЦІ ПОЕЗІЙ ФЕДОРА ПОТУШНЯКА «ТЕРЕЗИ ВІЧНОСТІ»	176
Тетяна САЦПІНА ХРОНОТОП ДОРОГИ В КОНТЕКСТІ ІМПРЕСІОНІСТИЧНОЇ ПОЕТИКИ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО	182
Богдан КИР'ЮЧУК НОВЕЛА МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО «СОН»: ГЕРМЕНЕВТИЧНИЙ АСПЕКТ	190
Валентина БАРЧАН ОСОБЛИВОСТІ ПОЕТИКИ ЗБІРКИ «СКИТСЬКІ ВОГНІ» ТОДОСА ОСЬМАЧКИ	198
Оксана БОЦЬЧУК «НЕОКЛАСИЧНА» ПРОЗА ВІКТОРА ДОМОНТОВИЧА ЯК РІЗНОВИД МОДЕРНІЗ 205	
Ганна ШВЕЦЬ ПОНЯТТЯ МОДЕРНІЗМУ В ЕСЕЇСТИЦІ ВАСИЛЯ БАРКИ.....	214
Розділ 5 ЛІТЕРАТУРНІ ПОСТАТІ	221
Любов ПОЛІЩУК РЕЦЕПЦІЯ ТВОРЧОСТІ НАДІЇ КИБАЛЬЧИЧ: ДО ПРОБЛЕМИ ГЕТЕРОГЕННОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ КІНЦЯ ХІХ - ПОЧАТКУ ХХСТ.....	222
Ігор РАСОКТИП «ДИЗГАРМОНІЙНОЇ» ОСОБИСТОСТІ ДРАМИ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА «ДИЗГАРМОНІЯ»	228
Анфіса ГОРБАНЬ МОДЕРНІЗМ ЯК ПРАВО НА СУБ'ЄКТИВНІСТЬ: НА МАТЕРІАЛІ МАЛОЇ ПРОЗИ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА	
Мирослава КРУПКА НЕОРОМАНТИЧНИЙ ДИСКУРС У ХУДОЖНЬОМУ ОСВОЄННІ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ.....	245
Лариса ЖИЖЧЕНКО ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА ТА ЇЇ ФЕМІНІЗМ	251

Наукове видання

УКРАЇНСЬКИЙ МОДЕРНІЗМ ЗІ СТОЛІТНЬОЇ ВІДСТАНІ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ.
ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Збірник наукових праць
Рівненського державного
гуманітарного університету.
Вип. X, спеціальний. - Рівне: РДГУ, 2001. - 268с.

Упорядкування та наукове редагування:

Ярослав ПОЛЩУК
Рая ГХОРУК
Ірина ЗАХАРЧУК

Верстка: Олег ЗЕНЬ

**Друкується за ухвалою Вченої ради
Рівненського державного гуманітарного університету**

У збірнику вміщені статті учасників Всеукраїнської наукової конференції «Український модернізм зі столітньої відстані», що відбулася 26-27 квітня 2001 року в Рівненському гуманітарному університеті. Темі поданих публікацій стосуються актуальних завдань дослідження української літератури кінця XIX - XX століть. Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, студентами, вчителями-словесниками.

УКРАЇНСЬКИЙ МОДЕРНІЗМ ЗІ СТОЛІТНЬОЇ ВІДСТАНІ. Актуальні проблеми сучасної філології. Літературознавство. Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету. Вип. X, спеціальний. - Рівне: РДГУ, 2001. - 268с.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет. Каб. 404 (Кафедра української літератури)

Віддруковано в інформаційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету:
33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31.